

Nr 228.

Av herr **Pettersson, Ivar**, och herr **Johansson, Johan**, i
Tväråselet, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition
angående provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa
industriprodukter.*

Den ordning, i vilken regeringen under innevarande riksdag bragt övergångstidens brännande tullfrågor under riksdagens prövning synes ur vissa synpunkter anmärkningsvärd.

Vid riksdagens början framlades, utan att uppgifter lämnades angående regeringens avsikter i fråga om skyddstullarna och endast efter ett i statsverkspropositionen givet allmänt meddelande, att höjningar av vissa finanstullar skulle komma att föreslås, en kungl. proposition med förslag till en högst väsentlig ökning i den enstaka tullsatsen å artikeln kaffe. Sedan försök gjorts att få detta ärende bordlagt inom bevillningsutskottet för att tagas under omprövning längre fram under riksdagen och, efter att detta icke lyckats, få detsamma återremitterat till utskottet, men även sistnämnda yrkande icke vunnit riksdagens bifall, rådde alltjämt ovisshet om regeringens uppfattning och avsikter beträffande tullfrågorna i övrigt. I en den 11 februari daterad kungl. proposition (nr 81), som till följd av sammanstötande omständigheter först den 16 sistlidna april kunde behandlas av riksdagen, föreslogos visserligen vissa förbättringar i det ditintills ineffektiva, för nästkommande produktionsår gällande glidtullsystemet å vissa slag av spannmål m. m., och vann denna proposition i huvudsak riksdagens gillande. Någon kungl. proposition med förslag om förbättring av skyddet för den animaliska livsmedelsproduktionen har emellertid icke blivit förelagd riksdagen, oaktat att denna produktion för den stora massan av vårt lands jordbrukare har ännu större betydelse än spannmålsproduktionen och trots det att avsättningsprisen å de viktigaste animaliska jordbruksalstren, såsom allmänt är känt, under senare tid varit så låga, att jord-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 3 saml. 84 häft. (Nr 228.)

bruket bragts i ett verkligt bekymmersamt läge. Endast med anledning av vid riksdagens början väckta motioner kom frågan om förbättrat skydd för den animaliska jordbruksproduktionen under riksdagens behandling, men förslagen härom, vilka icke stöddes av statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet, vunno icke riksdagens bifall, utom det att frågan om ökat skydd för artikeln smör ännu är beroende på förestående gemensam votering. Nu har Kungl. Maj:t, sedan läget, vad jordbruksskyddet angår, blivit det här angivna, i proposition till riksdagen den 29 sistlidne april (nr 356) föreslagit dels en fördubbling och dels en tredubbling av tullsatserna å artiklar, fallande under mera än 500 rubriker i tulltaxan och utgörande skilda slag av industriprodukter. Därest dessa tullförhöjningar skulle av riksdagen bifallas, bliva jordbrukets produktionskostnader under instundande produktionsår icke därav opåverkade. Bland artiklarna ifråga ingå icke heller några förädlade jordbruksprodukter. Den väntade kungl. propositionen med förslag till vissa finanstullar har ännu icke för riksdagen framlagts.

Jordbruksnäringens målsmän måste givetvis, liksom alla andra medborgare i vårt land, förstå det svåra läge, vari stora delar av vår industri under nuvarande kris råkat, och de lära icke vilja motsätta sig sådana åtgärder, som kunna påvisas komma att verkligen minska den nu rådande arbetslösheten inom landet samt återupprätta de industriella näringarnas produktionsförmåga och förmåga att bidra till fyllandet av statens och kommunernas behov av skatteintäkter. Det torde emellertid icke kunna bestridas, att den ovan framhållna bristen på enhetlighet och konsekvens vid regeringens behandling av tullfrågorna bidragit till att jämvikten mellan jordbrukets och industriens tullskydd komme att sönderbrytas, därest riksdagen nu skulle oförändrat bifalla Kungl. Maj:ts berörda proposition nr 356. Väl gjordes under debatterna om glidtullarna å spannmål gällande, att denna jämvikt redan rubbats genom borttagandet av glidtullens maximibegränsning. Emellertid bör härvid erinras därom, att tullen å spannmål under tiden från världskrigets början intill slutet av sistlidna april månad faktiskt var suspenderad samt att tullsatserna å de viktigaste animaliska jordbruksprodukterna likaledes voro suspenderade ända till mot slutet av sistförflutna år, medan industritullarna under samma långa tidrymd alltså voro oförändrade. När glidtullsystemet för spannmål sedan införts och därefter vid innevarande riksdag i vissa avseenden förbättrats, så har detta endast inneburit steg i riktning mot återupprättande av jämvikten i produktionsförutsättningarna mellan industrien och jordbruket. Däremot vore det otvetydigt ägnat att åstadkomma en förskjutning av betingel-

serna för produktionen i en för jordbruket ogynnsam riktning, därest de nu gällande viktullarna och stycketullarna å animaliska jordbruksprodukter, liksom även tullarna å alla förädlade jordbruksprodukter utom vissa slag av mjöl och gryn, skulle förbliva oförändrade, medan ett mycket stort antal industritullar komme att höjas. Det kan icke göras gällande, att jordbrukets rimliga begäran om likställighet med industrien genom en sådan utgång av tullfrågornas behandling vid denna riksdag bleve behörigen tillgodosedd.

Man synes vidare, redan utan att hava tagit kännedom om det material, som, enligt tillkännagivande av statsrådet och chefen för handelsdepartementet, skall tillhandahållas bevillningsutskottet utöver det som är intaget i den kungl. propositionen, kunna anse såsom ganska tydligt, att åtminstone ett stort antal av de tullförhöjningar, vilka i den kungl. propositionen föreslås, icke komme att under den tid, för vilken de äro avsedda att gälla, lända vederbörande industrier och dessas arbetare till verkligt gagn. Den närvarande krisen inom vårt lands av tullskydd beroende industrier torde, i vad det gäller övermäktig konkurrens, i första rummet hava förorsakats av importen från länder med starkt deprecierade valutor och låga arbetslöner, framför allt Tyskland, och de i propositionen föreslagna fördubblingarna av vissa viktullar, respektive tredubblingarna av vissa värdetullar, lära icke räcka till för att mera väsentligt hämma den import till för den svenska industrien ruinerande priser, som under senare tid ägt rum, särskilt från Tyskland. Detta torde i synnerhet gälla i fråga om järnindustrien, järnmanufakturindustrien och maskinindustrien. Vad textilindustrien angår, synas dess svårigheter visserligen i första rummet hava uppstått genom en osedvanligt stor import från Storbritannien, så att valutadifferensen härvid haft mindre inflytande. Men dels lärer detta icke gälla om konfektionsindustrien, som uppgives bliva föga hjälpt med de föreslagna tullförhöjningarna, och dels torde osedvanligt stora lager av textilvaror vara inneliggande hos köpmännen inom landet, så att de föreslagna tullförhöjningarna i första rummet skulle komma dessa, men icke industrien och dennas arbetare till godo. Det kan i förbigående anmärkas, att förhållandet härutinnan givetvis ställer sig helt annorlunda beträffande en sådan produktionsgren som den animaliska jordbruksproduktionen, där stora lager av importvaror icke kunna vara under längre tid inneliggande hos köpmännen.

Slutligen kunna vi icke undvika att bemärka, hurusom förevarande ärende om industriens skyddande mot en övermäktig utländsk konkurrens varit föremål för utredningar och överväganden allt sedan nuva-

rande chefen för handelsdepartementet tillträdde statsrådsämbetet. Regeringen har sålunda ansett sig behöva en tid av icke mindre än omkring ett halft år för att förbereda och utarbeta den nu framlagda propositionen, som det oaktat lider av ofullständigheter och icke giver tillräcklig vägledning för frågornas bedömande. Så sent som inemot fyra månader efter riksdagens början framlägges propositionen inför riksdagen, vilken under den korta tid, varunder den ännu kan vara samlad, skall taga ståndpunkt till de föreslagna ändringarna i tullsatserna å varor, fallande under icke mindre än 500 tulltaxerubriker. Då regeringen, oaktat att krisen inom industrien länge varit akut, ansett sig kunna taga på sitt ansvar att så länge, som nu framhållits, dröja med framläggande av förslag till krisens mildrande, torde riksdagen enligt vår uppfattning icke anses kunna åsidosätta sitt ansvar genom att begära ärendets framläggande inför riksdagen i förnyat skick, varvid, i överensstämmelse med vad ovan anförts, hänsyn jämväl bör tagas till den animaliska jordbruksproduktionens ställning. På Kungl. Maj:t ankommer givetvis att, med aktgivande på utvecklingen under den närmaste tiden, bedöma, huruvida nytt förslag till näringslivets skyddande kan anstå till nästkommande lagtima riksdag eller icke.

Med anledning av det nu anförda få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 356 angående provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa industriprodukter samt under erinran, att proposition om höjning i nu gällande tullsatser å animaliska jordbruksprodukter samt å förädlade jordbruksalster icke nu eller tidigare under denna riksdag blivit av Kungl. Maj:t framlagd, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande inför riksdagen snarast möjligt av sådana förslag till provisoriska åtgärder, som äro ägnade att åstadkomma i lika mån gynnsamma produktionsförutsättningar för vårt lands viktigare industrier och för den animaliska jordbruksproduktionen inom landet.

Stockholm den 6 maj 1921.

Ivar Pettersson.

Johan Johansson.
Tväråselet.